

Kulttuurin palveluverkkosuunnitelma 2035

Luonnos 3/23

Sisällysluettelo

Johdanto	3		
OSA 1: Lähtökohdat			
Valmistelua ohjaavat periaatteet	5		
Kulttuurin toimintaa ohjaavat lait ja sopimukset	5		
Strategiset tavoitteet	6		
Kulttuuri osana kaupunkikehittämistä	7		
Toiminnan nykytila	10		
Toimintamuodot	10		
Palveluyksiköt	12		
Palvelujen käyttö	13		
Digitaalinen asiointi	14		
Museot	15		
Kirjastot	16		
Konsertit, kurssit ja tapahtumat	17		
Tuloksellisuus ja kulttuuriin panostaminen	18		
Tampere kulttuurikaupunkina Suomessa	20		
Palveluverkon nykytila	22		
OSA 2: Muutostrendit ja kehittämistarpeet			
Yksityisten toimijoiden ylläpitämiä kulttuuritiloja	24		
Yhteenveto nykyisestä palveluverkosta	25		
Demografiset muutokset ja kulttuuripalvelut	27		
Asukkaiden tarpeet	28		
Palveluverkon ja toiminnan tunnistetut kehittämistarpeet	29		
OSA 3: Palveluverkko 2035			
Visio: Tampereen kulttuurin ja elämysten alueet	31		
Palveluverkon tavoitteet ja keskeiset hankkeet	32		
Tulevaisuuden edelläkävijyyttä: Miljoonan kävijän museokaupunki	33		
Tekevät yhteisöt: Luovien ihmisten koti	38		
Yhdenvertaiset yksilöt: Saavutettavat lähipalvelut	43		
Aikataulu ja kustannukset	47		
Yhteenveto	51		

Johdanto

Tampereen kaupungin tuottamat ja tukemat kulttuuripalvelut tarjoavat asukkaille ja vierailijoille, elämyksiä sekä mahdollisuuksia uuden oppimiseen ja itsensä ilmaisuun. Tavoitteena on parantaa jokaisen asukkaan hyvinvointia ja osallisuutta, kehittää luovuutta ja taitoja sekä lisätä Tampereen ja Pirkanmaan vetovoimaa omaleimaisena asuin- ja matkailupaikkakuntana.

Tampere on monella mittarilla menestyvä kulttuurikaupunki: kävijämäärät ovat kasvaneet tasaisesti koronakriisiin asti, asiakaskontaktien yksikköhinnat ovat laskussa, asiakastyytyvyisyys on korkealla ja palvelujen käyttömäärät per asukas ovat suurten kaupunkien huippua.

Kulttuuriin panostaminen on paitsi kuntien lakisääteinen tehtävä, myös strateginen valinta. Tampereen maine haluttavana asuinpaikkakuntana ja elävänä kulttuurikaupunkina kulkevat käsikädessä. On tärkeää, että kulttuurin palvelurakennetta päivitetään vastaamaan kaupungin kasvua, kasvutavoitteita ja muuttuvaa väestörakennetta.

Tässä suunnitelmassa tarkastellaan paitsi palveluverkon kehittämistä ja merkittäviä rakennushankkeita, myös laaja-alaisesti palvelujen järjestämistapoja.

Valmistelun lähtökohtia ovat olleet:

- kaupungin pito- ja vetovoiman vahvistaminen palvelujen laadun ylläpitäminen
- palvelujen saavutettavuuden turvaaminen
- luovien alojen toimintamahdollisuuksien varmistaminen
- kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäminen
- kulttuurin tilahankkeiden ja kaupunkikehittämisen yhteen liittäminen
- palvelurakenteen selkiyttäminen
- vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden lisääminen.

Suunnitelman taustamateriaalina on hyödynnetty seuraavia selvityksiä ja suunnitelmia:

- Kulttuuristrategia 2019
- Esittävien taiteiden opetuksen nykytila ja tulevaisuuden koulutuspolut -selvitys 2019
- Kirjaston palveluverkkosuunnitelma 2019
- Kulttuuritilaselvitys 2021
- Kulttuurin asukastutkimus 2022
- Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2023

OSA 1

Lähtökohdat

Valmistelua ohjaavat periaatteet

Kulttuurin toimintaa ohjaavat lait ja sopimukset

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta,

jonka mukaan kunnan tehtävänä (3 §) on mm.:

- edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen.

Kirjastolaki,

jonka mukaan yleisen kirjaston tehtävänä (6 §) on mm.:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Museolaki,

jonka mukaan museotoiminnan tarkoituksena (2 §) on mm.:

- kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen;
- aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen;
- kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen;
- yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Sopimukset ja päätökset

- Tampereen kaupungin ja Sara Hildénin säätiön välinen sopimus taidekokoelman hoidosta
- Tampereen kaupungin ja Ylöjärven kaupungin välinen sopimus vapaan sivistystyön palvelujen järjestämisestä
- Tampereen kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön välinen sopimus maakunnallisista vastuumuseotehtävistä
- Pirkanmaan kuntien yleisten kirjastojen yhteistoimintasopimus.

Strategiset tavoitteet

PORMESTARIOHJELMA: Ihmisten Tampere. Mahdollisuuksien kaupunki.

- Kulttuurialojen tekijöille ja yrittäjille on mahdollistettava työtiloja.
- Hiedanrannan alueelle tulee toteuttaa monenlaisia tapahtumia tukevia tilaratkaisuja.
- Tampereen taidemuseon ja Sara Hildenin taidemuseon rakentaminen tulee aloittaa.
- Nekalan taide- ja kulttuurikeskuksen tarveselvityksen päätyttyä hanketta tulee edistää.
- Taiteilijoille tulee tarjota vaihtoehtoisia työ- ja toimitiloja.
- Ruskon kokoelmakeskus tulee peruskorjata.
- Edistetään teattereiden perusparannushankkeita.
- Kirjastot tulee pitää kaikkien saatavilla.

TEKEMISEN KAUPUNKI: Tampereen kaupunkistrategia 2035

- Varmistamme monipuoliset ja helposti saavutettavat vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuudet. Kaupunkiympäristömme tukee aktiivista elämäntapaa.
- Vahvistamme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä.
- Tarjoamme mahdollisuuksia vapaaehtoiselle ja omaehtoiselle toiminnalle.
- Kannustamme kaupunkilaisia tekemään Tampereesta omannäköisensä.
- Tuemme asuinalueiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta.
- Viihtyisissä ja yhteisöllisissä kaupunkitiloissa kohtaaminen on helppoa.
- Olemme luovien ihmisten koti. Tampere tunnetaan kansainvälisen tason tapahtumien ja kulttuurin keskittymänä.
- Houkuttelemme elämysten äärelle ympäri vuoden.
- Luomme yrittäjille ja yrityksille parhaat puitteet onnistua.
- Tuemme yritysten syntyä, kasvua ja kansainvälistymistä tuomalla eri toimijat yhteen.

Kulttuuri osana kaupunkikehittämistä

Elämystalouden kehitysohjelma

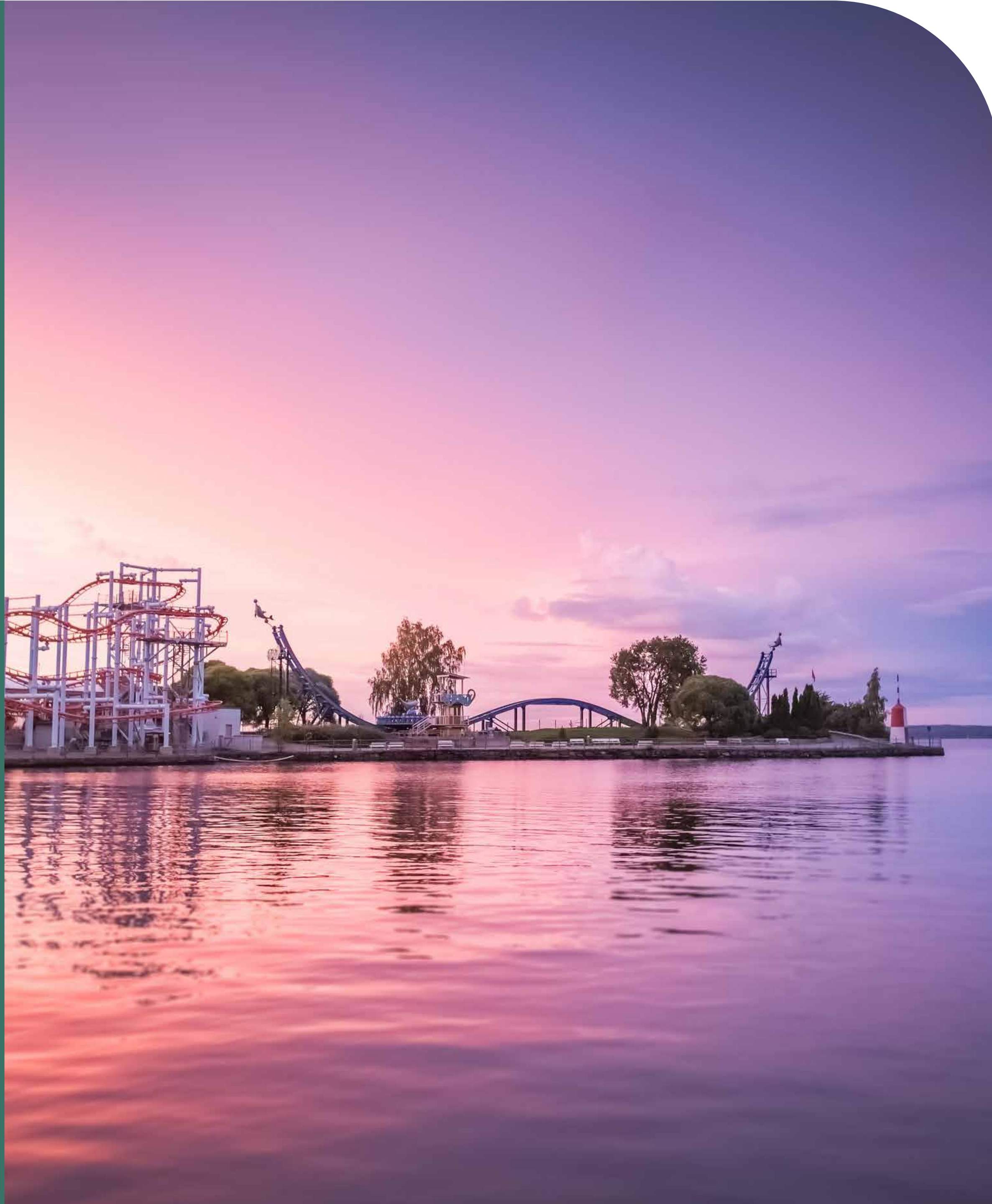
Tampereesta kehitetään kansainvälisesti merkittävää luovien alojen ja elämyspalvelujen keskittymää. Useat tilahankkeet kytkeytyvät osaksi kehitysohjelman tavoitteita ja työpaketteja. Nekalan kulttuurikampuksella ja Hiedanrannan Luovalla tehtaalla luovaan edellytyksiä uusien ilmiöiden ja luovan liiketoiminnan kehittymiselle. Taidemuseohankkeet ovat pohja uudistuvalla museokaupungille ja kulttuurimatkailun kasvulle.

Viiden tähden keskusta

Tampereen läntisen keskustan visiona on vahvistaa läntisen keskustan identiteettiä kulttuurin kaupunginosana. Kulttuurikehä sitoo yksittäiset kohteet suureksi kokonaisuudeksi. Taidemuseohankkeet nostavat koko alueen ja kaupungin profiilia ja lisäävät kävijävirtoja. Tampereen taidemuseon ja Tampereen konservatorion kehittäminen ovat kytköksissä Pyynikintorin kaavoitukseen.

Tullin alueen kulttuuri- ja tapahtumafasiliteettien toiminta ja uudistukset ovat sidoksissa alueen kehittämiseen. Tullikamarin kulttuurikeskuksen perusparannus ja Tampere-talon kehittäminen ovat keskeisiä lähitulevaisuuden hankkeita.

Hiedanranta

Hiedanrannan kehitysohjelman tavoitteena on luoda elämyksellinen kaupunginosa, joka houkuttelee kävijöitä kauempaakin. Alue on jo profiloitunut Väliaikainen Hiedanranta -toiminnan myötä luovaksi keskittymäksi. Alueen sydämessä sijaitseva Tehdas ja kartanopuisto luovat ainutlaatuiset kansainvälisen mitatakaan puitteet tapahtumille, kulttuurille ja elämystaloudelle. Elämyspalvelujen houkuttelemien asiakasvirtojen ympärille syntyy palveluja ja mainevaikutukset edistävät merkittäväksi alueen kehittämistavoitteita.

Elämyksellinen Särkänniemi

Uudistuvasta Särkänniemestä muodostuu kansainvälisesti kiinnostava elämysten, hovin ja matkailun keskittymä. Uudet palvelut vaativat tilaa. Särkänniemen kehittäminen mahdollistuu Sara Hildénin taidemuseon siirtyessä Finlaysonille ja Nekalan koulun tarjotessa vaihtoehtoisia tiloja mm. Onkiniemen kulttuuritoimijoille.

Asuinalueiden kehittäminen

Tampereen tavoitteena on varmistaa tasaisesti jakautunut hyvinvointi koko kaupungin alueella. Kulttuurin rooli alueiden yhteisöllisyyden edistäjänä on merkittävä ja tilat ja toiminta tulee ottaa huomioon alueita ja niiden tiloja kehitettäessä.

Hyvinvointikertomus, yhdenvertaisuussuunnitelma ja Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma

Kulttuuritoiminta kytkeytyy tiiviisti yhteen kunnan yhä vahvempaan rooliin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Asukkaiden tuen tarpeiden ja moninaisuuden kasvaessa korostuu tarve saavutettavilla ja kohdennetuilla palveluille, joita toteutetaan yhteistyössä laajan toimijaverkoston kanssa.

Toiminnan nykytila

Toimintamuodot

1. Näyttelytoiminta

Tuomme museoihin ja kulttuuritaloihin esille maailman ilmiöitä, paikallisia tekijöitä ja korkeatasoista taidetta. Näyttelyt tarjoavat elämyksiä, tietoa ja paikkoja yhdessä oloon ja oivalluksiin. Vetovoimaisten maailmanluokan näyttelyiden ääni kuuluu kauas ja niiden perässä tullaan Tampereella kaukaakin.

Palvelut: Museokeskus Vapriikki, Museo Milavida, Muumimuseo, Tampereen taidemuseo, Sara Hildénin taidemuseo, Amurin museokortteli, Laikun galleria, Lastenkulttuurikeskus Rullan näyttelyt, Haiharan taidekeskus, kirjastojen näyttelytilat, Taiteen perusopetuksen oppilasnäyttelyt

2. Tapahtumat ja konsertit

Hetkessä tapahtuvat kulttuuritilaisuudet tuovat ihmiset yhteen ja nostavat arjen yläpuolelle. Täysimittaisen sinfoniaorkesterin esittämät sävelteokset ja kansainvälisten jazz-tähtien säestämät illat luovat mieleen painuvia kokemuksia. Kaupungin puistoissa, museoissa ja kirjastoissa soivat konsertit, kaupunginosatapahtumat ja lastentapahtumat tarjoavat saavutettavaa lähikulttuuria.

Palvelut: Tampere Filharmonia, Tampereen Musiikkijuhlat, Puistokonsertit, kaupunginosatapahtumat, lastentapahtumat, Kulttuuritalo Laikku, Museoiden, kirjastojen ja työväenopiston tapahtumat, tapahtumastriimaukset ja -taltiointit, Tullikamarin Pakkahuoneen ja Tallipihan toiminnan mahdollistaminen

3. Mahdollisuuksia oppimiseen ja ilmaisuun

Luomme mahdollisuuksia uuden oppimiseen ja ihmisenä kasvamiseen. Kehitämme luovuustaitoja ja kykyä oppia. Herätämme mielikuvituksen, kannustamme katsomaan asioita uusista näkökulmista ja tuomme kulttuurin ja yhteiskunnan ajankohtaisia teemoja keskusteluun. Uudet taidot auttavat arjessa, itsensä ilmaisemisessa ja rakentavat polkuja opintoihin ja työelämään.

Palvelut: Kirjastot, Tampereen seudun työväenopisto, Kulttuurikasvatusohjelma Taidekaari, Taiteen perusopetuksen järjestäminen, tuki ja koordinaatio, kulttuurikeskusten ja museoiden työpajat, opastukset ja museopedagogiikka, luennot ja keskustelutilaisuudet, orkesterin musiikkipedagogiset sisällöt

4. Saavutettavat kulttuurihyvinvointipalvelut

Varmistamme, että kulttuuri koskettaa jokaista tamperelaista. Vahvistamme palvelujen saavutettavuutta madaltamalla osallistumisen kynnyksiä ja kohdentamalla palveluja erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville. Tuomme ihmisiä yhteen ja luomme mahdollisuuksia sosiaalisten siteiden vahvistamiseen.

Palvelut: Kirjastoautot, kirjaston maksuttomat tapahtumat asuinalueilla, kirjaston kotipalvelut kotona ja palvelutaloissa asuville, ikäihmisten kulttuuritoiminta, peräkonttimuseo, kulttuurinen kuvapuhelu kotihoidon asiakkaille, neuvoloiden kulttuuripajat, Lastenkulttuurikeskus Rulla, kulttuurikurssit pienten lasten perheille, maahanmuuttajien kotouttava toiminta, Kaikukortti, museoiden ilmais- ja kohderyhmäpäivät, Kulttuuriluotsit

5. Kulttuuriperintötyö ja julkinen taide

Vaalimme Tampereen tarinaa ja teemme tutuksi maailman ilmiöitä. Vahvistamme paikallista identiteettiä säilyttämällä, suojelemalla ja tutkimalla paikallista kulttuuri- ja taidehistoriaa sekä luonnonperintöä. Kokoelmat ovat näyttelytoiminnan perusta. Julkisella taiteella luomme paikan tuntua ja ilahdutamme arjes-

sa. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän roolin ja rahoituksen nojalla toimimme koko Pirkanmaan alueella. Mahdollistamme uuden kulttuuriperinnön kuten nykytaiteen ja uusien sävelteosten syntyä ja säilymistä.

Palvelut: Pirkanmaan maakuntamuseo, Pirkanmaan alueellinen taidemuseo, museoiden kokoelmatyö, julkisen taiteen sijoituskokoelma, Tampere Filharmonia ja Musiikkijuhlat, kirjaston aineistokokoelmat ja kulttuuriperintöä koskevan tiedon välitys kansallisesti, kulttuuriraitit

6. Tekevien ihmisten ja yhteisöjen tuki

Avustamme kulttuurin tekijöitä suurista teattereista ja tapahtumista kaupunginosakuoroihin ja -taideyhteisöihin. Kannustamme, opastamme ja luomme alustoja kohtaamisille ja tiedon kululle. Tilat mahdollistavat yhteisöjen ja yksilöiden tapaamisia, harrastamista ja opiskelua sekä ammattimaista taiteellista työtä.

Palvelut: Avustustoiminta, kulttuuriyhteisöjen tuki- ja neuvonta, kulttuuriyhteisöjen tilat, tilavuokraus, tilat oleskeluun, opiskeluun ja harrastamiseen kirjastoissa, tapahtumat ja näyttelyt paikallisten tekijöiden alustana

Palveluyksiköt

Palveluita tuotetaan seitsemässä yksikössä

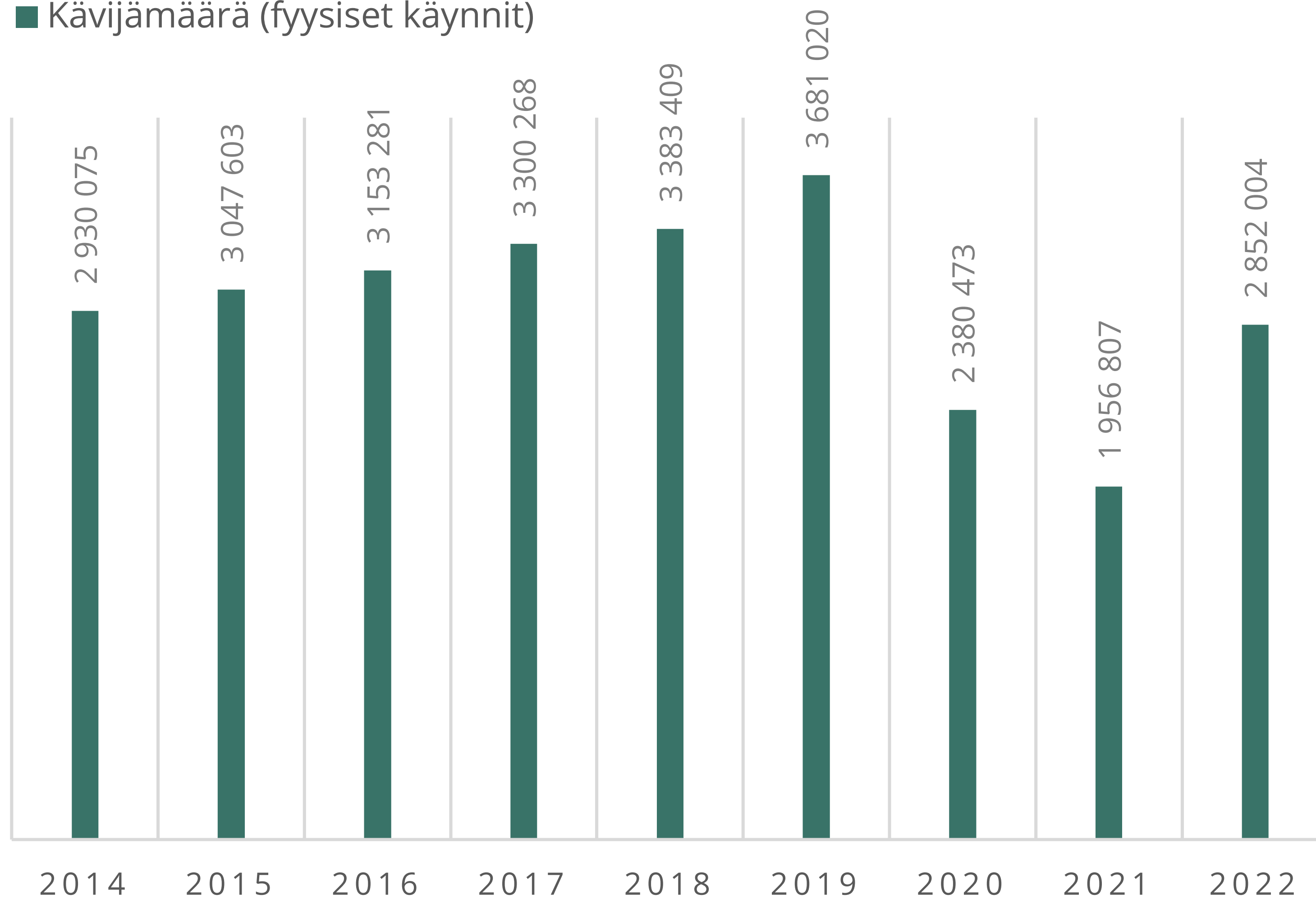
- Tampere Filharmonia
- Historialliset museot
- Tampereen taidemuseo
- Sara Hildénin taidemuseo
- Tampereen kaupunginkirjasto
- Kaupunkikulttuuriyksikkö
- Tampereen seudun työväenopisto

Kulttuurituotanto muissa kaupungin yksiköissä

- **Nuorisopalvelut**
  - Kulttuurinen nuorisotyö
  - Nuorisokeskukset
- **Tapahtumapalvelut**
  - Suurtapahtumien hankinta
  - Bränditapahtumien tuotanto ja kehittäminen
  - Tapahtumajärjestäjien tukeminen
- **Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma**
  - Valoviikot
- **Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus**
  - Taideaineiden opetus
  - Lupa harrastaa -toiminta
- **Kaupunkiympäristön palvelualue ja tilaomaisuuden hallinta**
  - Julkisten taiteen hankkeet

Palvelujen käyttö

■ Kävijämäärä (fyysiset käynnit)

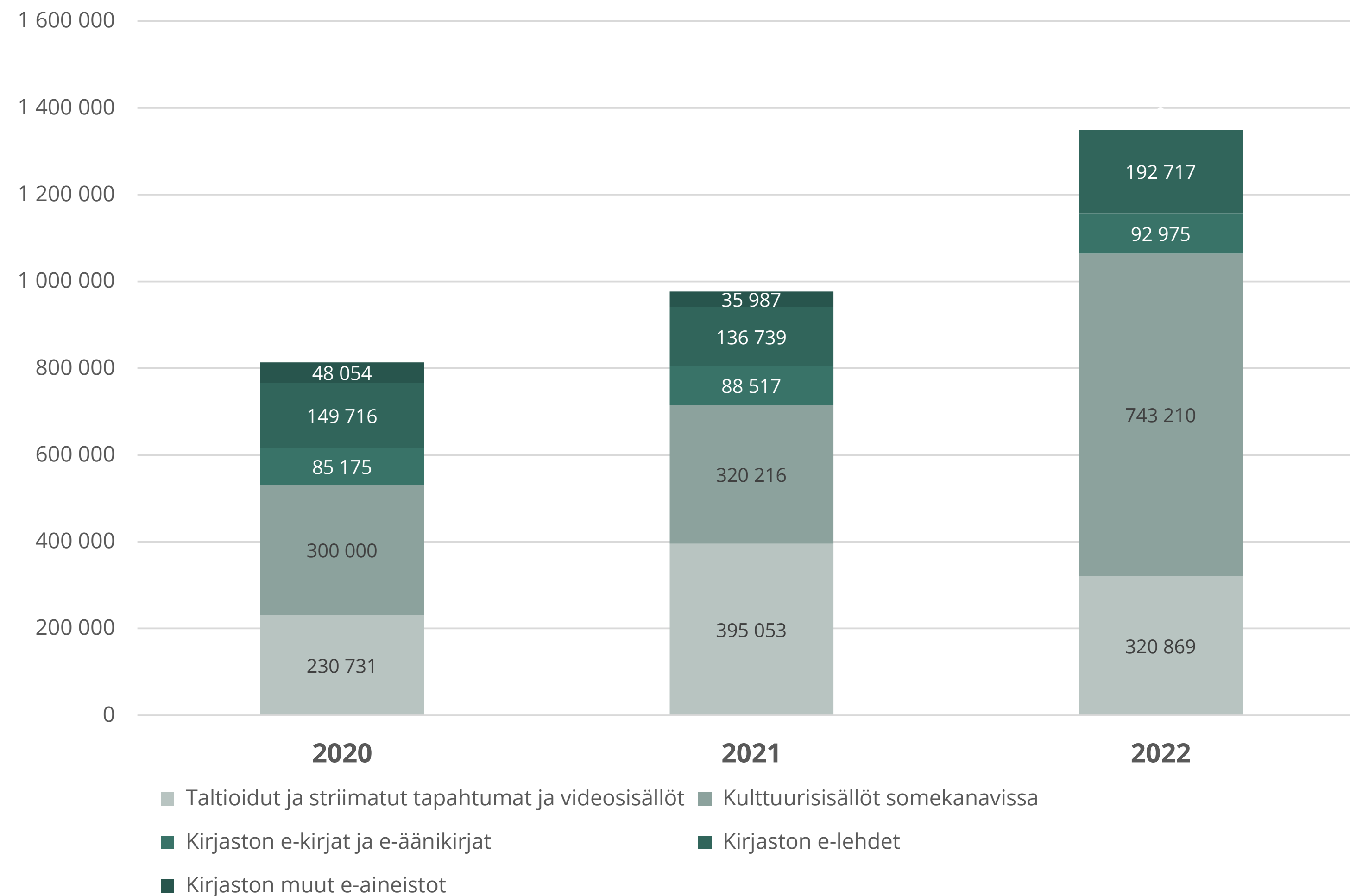

Kävijämäärät palveluissa ovat kasvaneet tasaisesti aina koronapandemiaan asti. Kaupungin tuottamat ja osarahoittamat kulttuuripalvelut tavoittavat vuosittain yli 4 miljoonaa asiakasta. Kävijämäärien odotetaan kasvavan jatkossakin.

+ 0,6 milj. avustusyhteisöjen asiakkaat (2019)

+ 1,3 milj. digitaalisten palvelujen asiakkaat (2022)

Digitaalinen asiointi

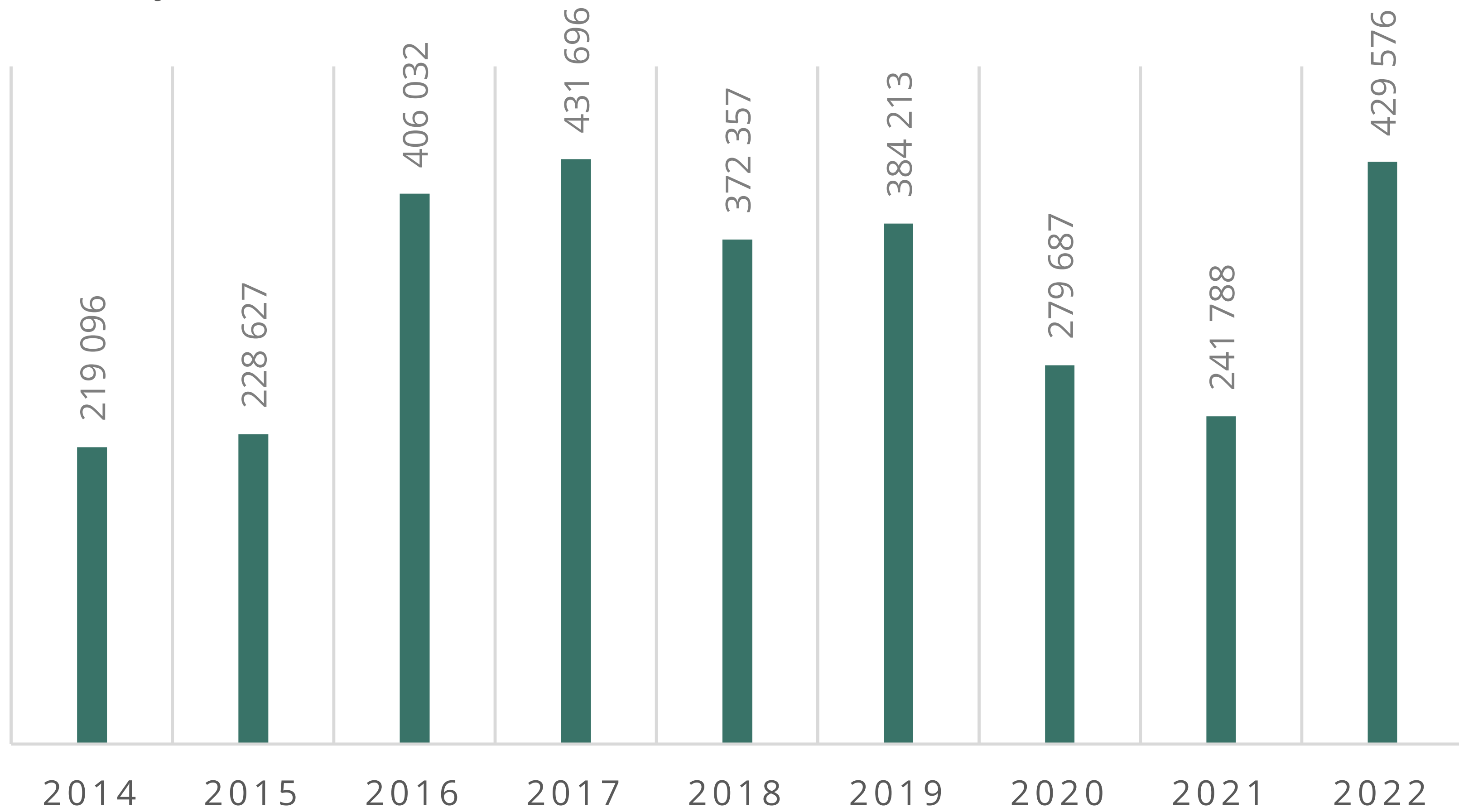

Perinteisten palvelujen rinnalle on syntynyt viime vuosina uusia digitaalisia kulttuuripalveluita täydentämään palvelutarjontaa. Kirjaston e-aineistot kasvattavat suosiotaan. Digitaaliset palvelut eivät kuitenkaan korvaa fyysisiä palveluita.

Digitaalisista kulttuuripalveluista ei olla keskimäärin yhtä kiinnostuneita kuin muista palveluista, mutta niiden käyttö on silti kasvussa. 55 % tamperelaisista arvioi käyttävänsä tulevaisuudessa enemmän digitaalisia kulttuuripalveluita (Kulttuurin asukastutkimus 2022).

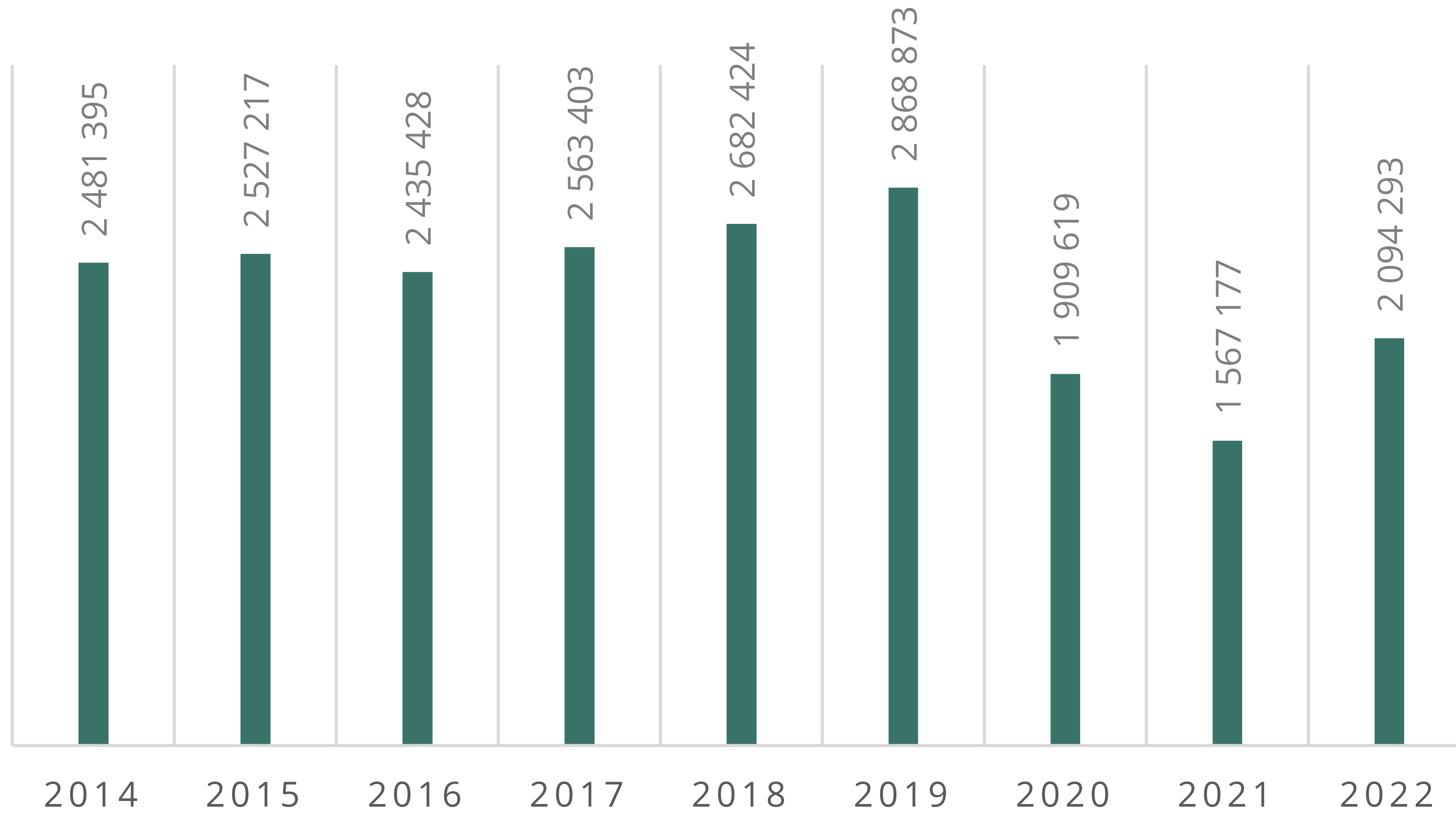
Museot

■ Kävijämäärä

Kirjastot

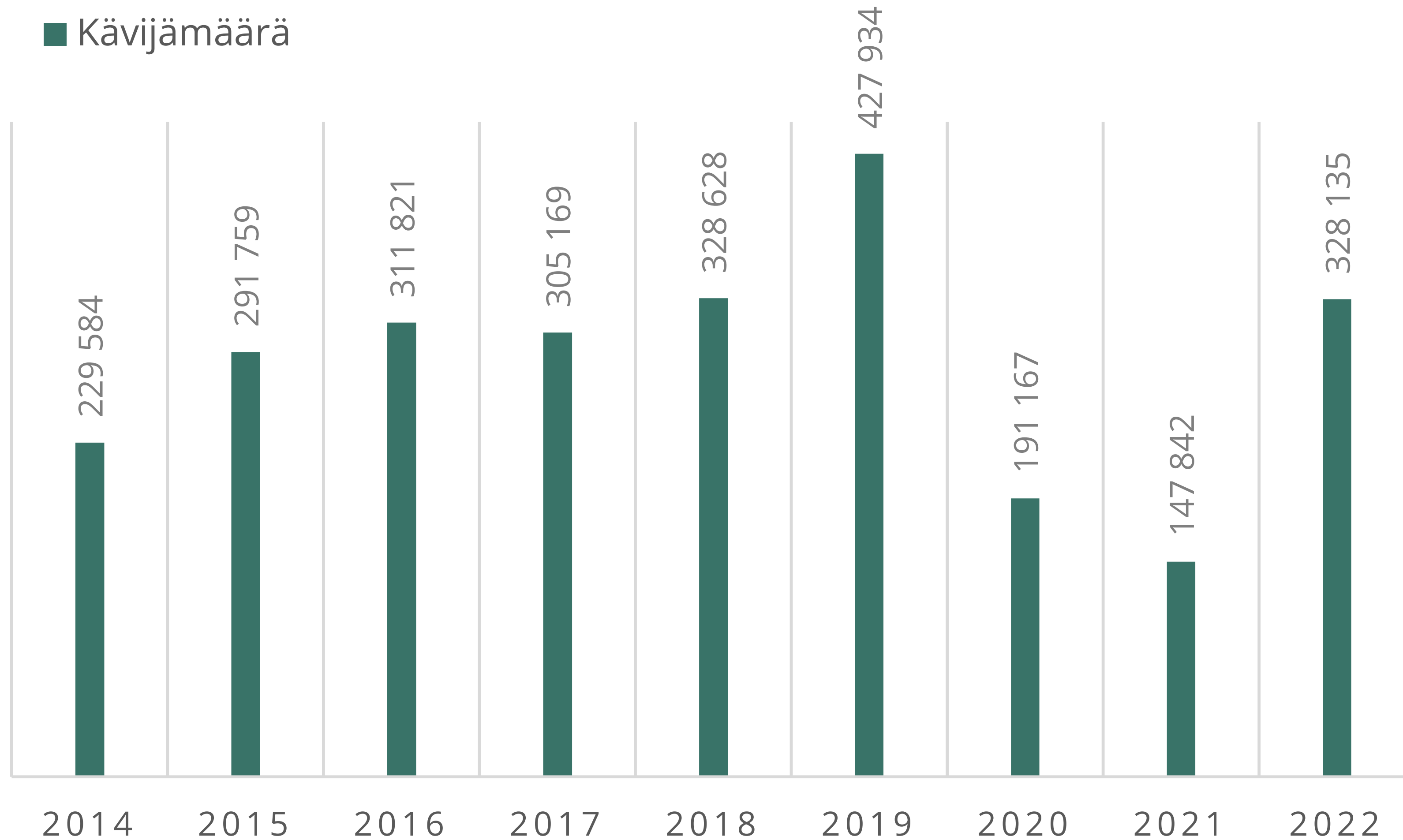
■ Kävijämäärä

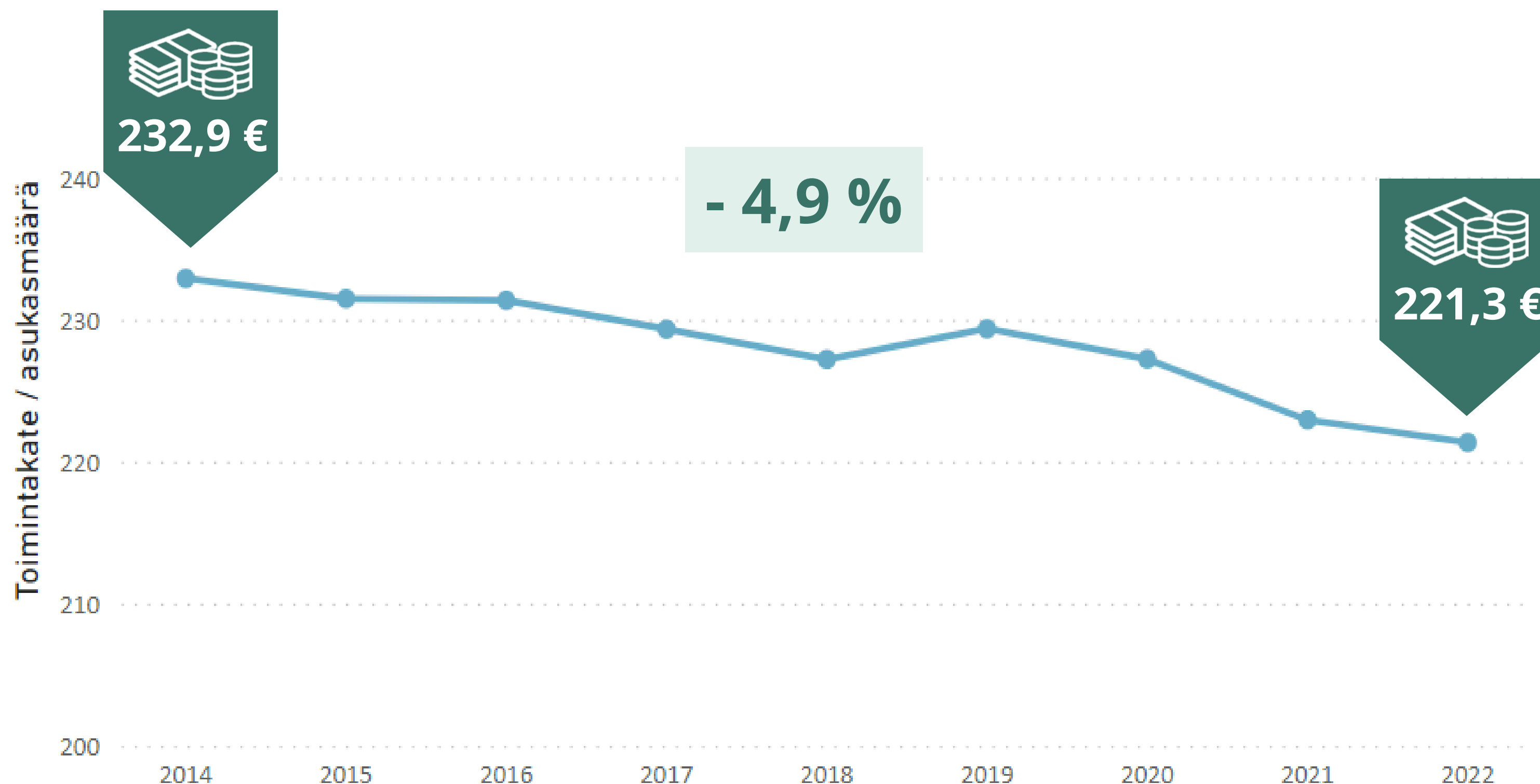
Konsertit, kurssit ja tapahtumat

■ Kävijämäärä

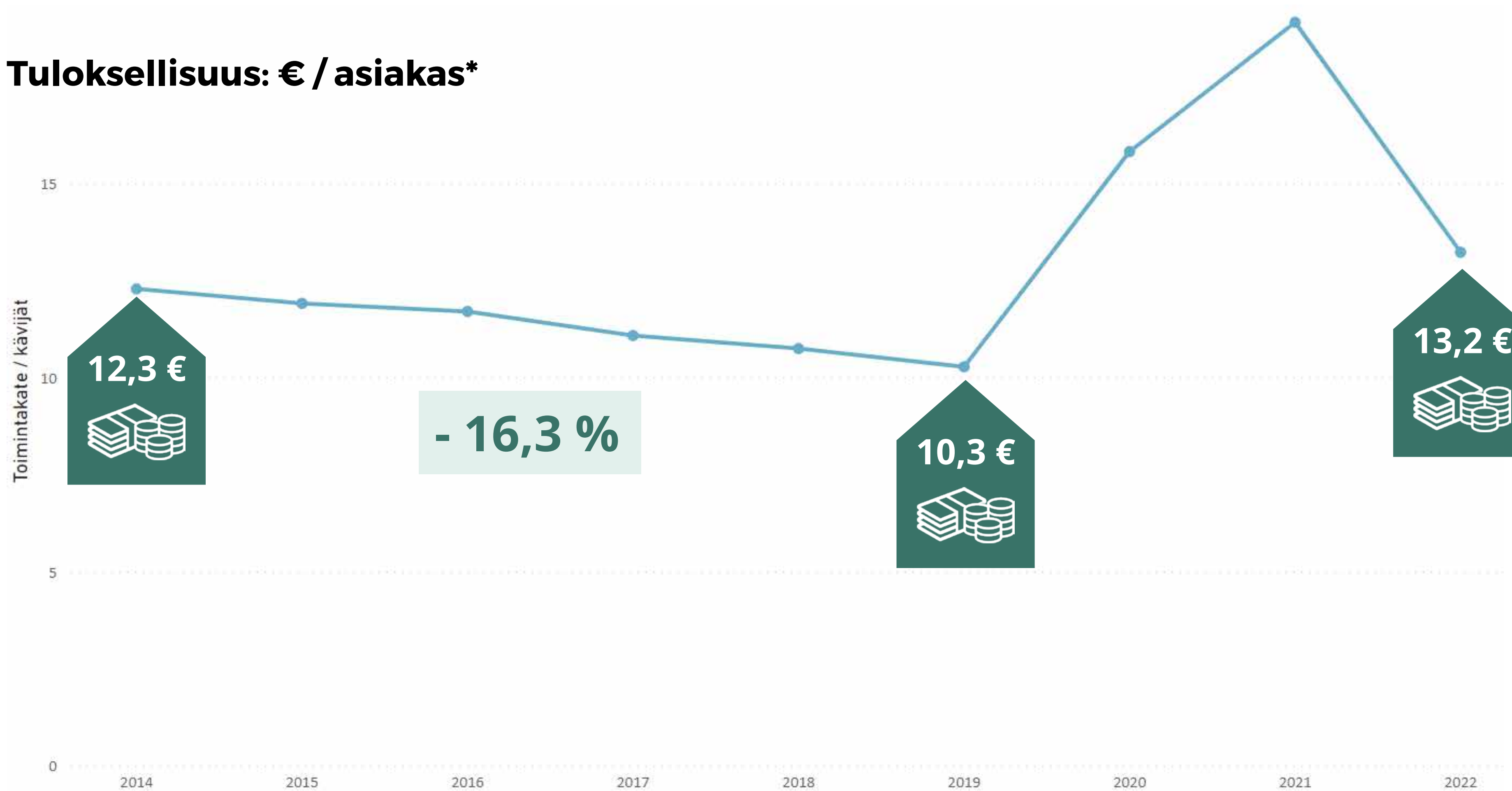
Tuloksellisuus ja kulttuuriin panostaminen

Kaupungin panostus kulttuuripalveluihin € / asukas

Kaupungin kasvun ja viime vuosien leikkausten myötä kaupungin rahoitus kulttuuripalveluihin per asukas on vähentynyt tasaisesti. Samaan aikaan palvelutuotantoa on kuitenkin saatu tehostettua ja tuottavuuden kasvu on ollut koronapandemiaan asti huomattavaa ja yhden asiakaskontaktin hinta on laskenut merkittävästi. Kustannusvertailun tietopohjaa kehitetään Suomen kuuden suurimman kaupungin kanssa.

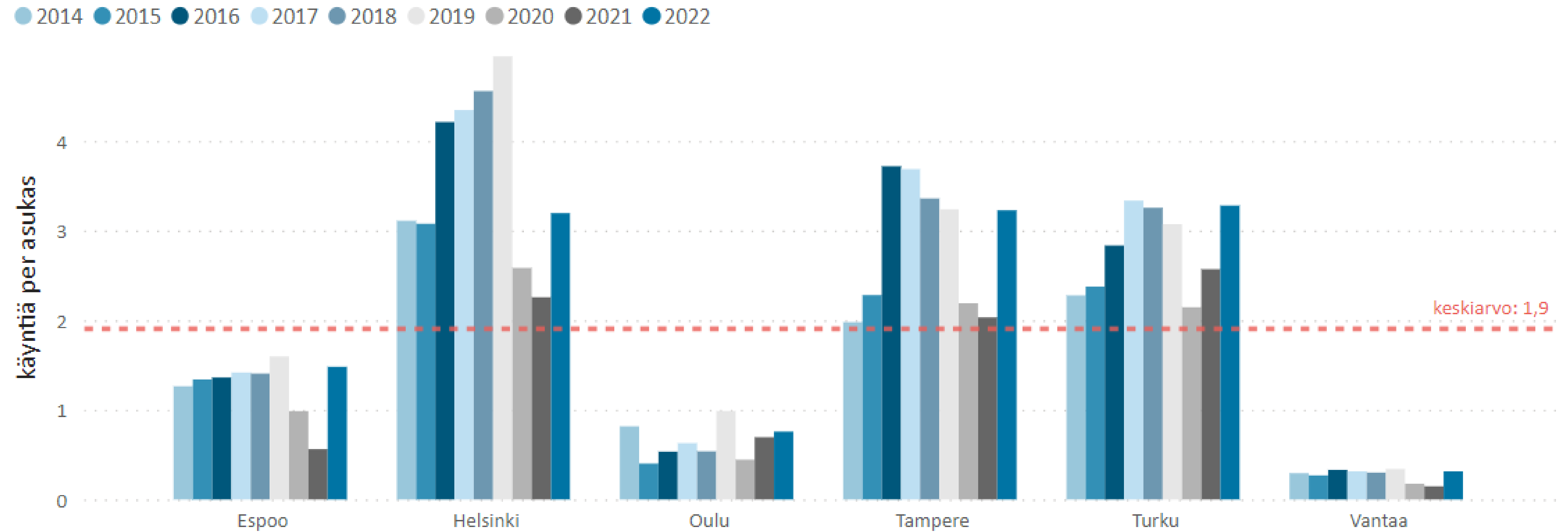
Tuloksellisuus: € / asiakas*

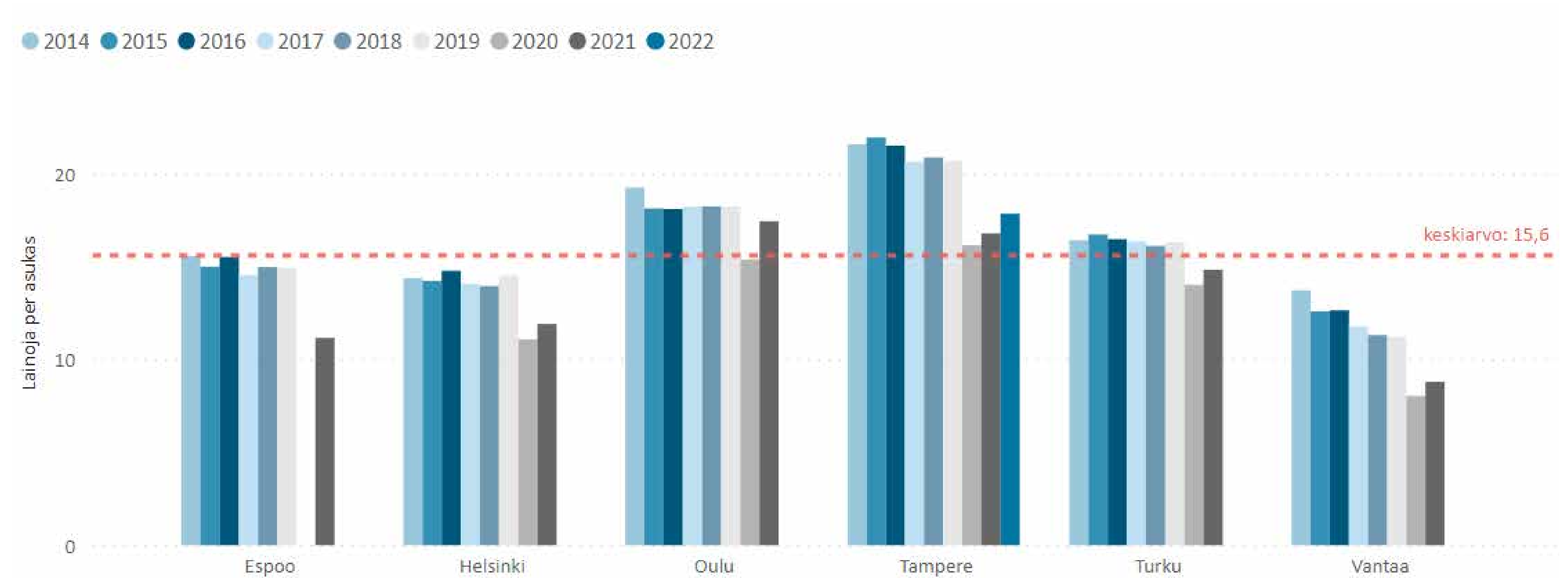
* Fyysisten palvelujen asiakkaat

Tampere kulttuurikaupunkina Suomessa

Museokäynnit per asukas

Kirjastolainaukset per asukas

Palveluverkon nykytila

Kirjastot

Hervannan kirjasto
Härmälän kirjasto
Kaukajärven kirjasto
Koivistonkylän kirjasto
Koukkuniemen kirjasto
Kämmenniemen kirjasto
Lielahतिकeskus
Linnainmaan Koilliskeskus (Prisma)
Messukylän kirjasto
Nekalan kirjaston väistötila
Peltolammin kirjasto
Peltolammin kirjasto, väistötila koululla
Pääkirjasto Metso
Sampolan kirjasto
Terälahden koulu, kirjasto
Tesoman hyvinvointikeskus

Kulttuurikeskukset ja tapahtumapaikat

Haiharan taidekeskus
Hiedanranta, Lielahden kartano: Galleria Muuntotila
Kulttuuritalo Laikku
Laikunlava
Näsinpuiston laululava
Osmonmäen soittolava
Tullikamari
Viikinsaaren tapahtumatilat

Museot

Amurin museokortteli
Kokoelmakeskus
Museoiden varastotilat: Laatikko- ja vitriinivarasto + Taidemuseon varasto Finlaysonilla
Museokeskus Vapriikki
Muumimuseo, Tampere-talo
Näsilinna, museo Milavida
Sara Hilden taidemuseo
Taidemuseon toimistotilat, Finlayson, TR1
Tallipiha, talli
Tampereen taidemuseo "Pikkutalo"
Tampereen taidemuseo

Tampereen seudun työväenopisto

Pajatilat, Onkiniemi, lämpökeskus
Sampola
Sampola, entinen asuinrakennus
Sara Hildénin kuvataidekoulu, Tredu, Koivistonkylä
Tredu Valo, Ylöjärvi

Avustusyhteisöjen käyttöön avustuksena myönnettäviä kohteita

Taidelaitokset

Pirkanmaan musiikkiopisto, päärakennus & sairaalan entinen talousrakennus
Pyynikin kesäteatteri
Suomen Lastenkirjainstituutti: Hämeentalo Oy (Pantintalo)
Tampereen taiteilijaseura: Taidekeskus Mältinranta
Tampereen teatteri: Frenckell
Tampere-talo
Tanssiteatteri MD: Hällä-näyttämö
Teatteri Mukamas
Työväenmuseo Werstas

Kulttuuri- ja taideyhteisöt

Hirvitalo
Kulttuuritalo Laikku, 3. krs
Rajaportin sauna*
Tahmelan huvila
Tampereen taiteilijaseura: Hatanpään pesularakennus*
Tampereen taiteilijaseura: Takahuhdin taidekeskus*
Tampere-seura: Raatihuoneen kivijalka
Tullikamarin festivaalitoimistot
Pirkkalaikirjailijat ry: Sampolan entinen asuinrakennus

Harrastustoimintaa järjestävät yhdistykset

Koko kylän piha ry: Entisen Pyynikin sairaalan pesularakennus
Kurpitsatalo

* Avustus osaan vuokrasta

Yksityisten toimijoiden ylläpitämiä kulttuuritiloja

Tampereella on runsaasti yksityisten toimijoiden ylläpitämiä kulttuuritiloja, joiden vaikutus palveluverkkoon tulee huomioida suunnitelmaa edistettäessä.

Yhteenveto nykyisestä palveluverkosta

	Käytössä olevat neliöt	Kokonaisvuokra €/v
Historialliset museot (sis. yhteinen kokoelmakeskus)	25 917 m ²	3 411 631 €
Tampereen taidemuseo	1909 m ²	313 626 €
Kaupunkikulttuuriyksikkö	5 911 m ²	1 027 613 €
Tampereen seudun työväenopisto	5 859 m ²	888 963 €
Tampereen kaupunginkirjasto	17 370 m ²	3 470 299 €
Sara Hildenin taidemuseo	3 310 m ²	424 975 €
Avustettavien toimijoiden kohteet	16 943 m ²	2 474 190 €
Tampere-talo	31 718 m ²	6 233 132 €
josta Muumimuseo	1 258 m ²	478 023 €
josta Tampere Filharmonia	6 992 m ²	753 344 €
Yhteensä	108 937 m²	19 475 796 €

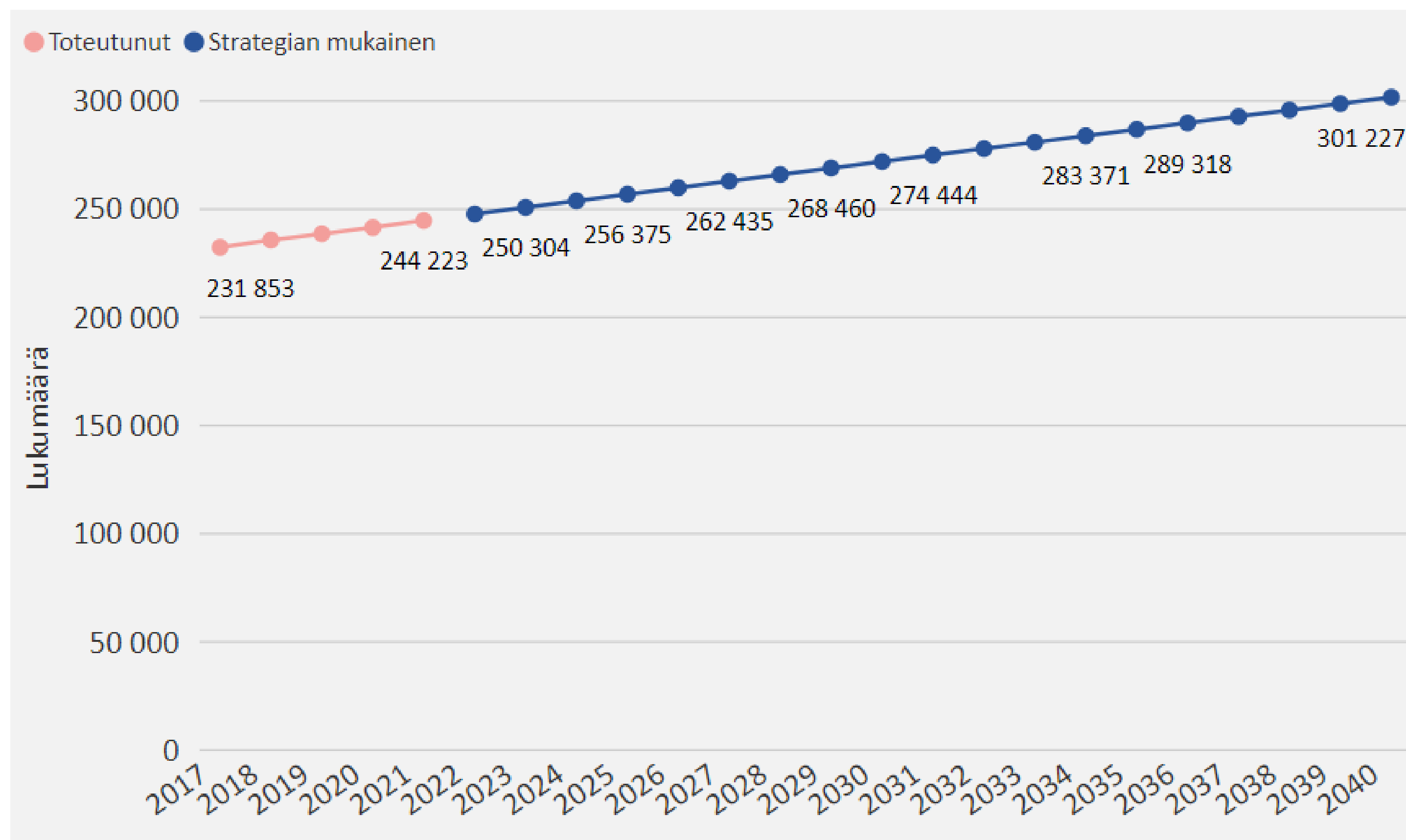

OSA 2

**Muutostrendit ja
kehittämistarpeet**

Demografiset muutokset ja kulttuuripalvelut

Tampereen asukasmäärän kasvu

Tampereen ja Tampereen seutukuntien asukasmäärän kasvu, matkailijoiden määrän kasvu sekä kaupungin kasvutavoitteet vaikuttavat kulttuuriin useasta näkökulmasta:

- Kasvava asukas- ja asiakaspohja vaatii lisäpanostuksia palveluihin ja palveluverkkoon.
- Kulttuuri on pito- ja vetovoimatekijä ja merkittävässä roolissa kaupungin kasvutavoitteissa.
- Palvelujen vetovoima kasvattaa omarahoituspohjaa. (Esim. Vapriikin omatulonmuodostus oli 38 % vuonna 2022.)
- Ikääntyvä väestö lisää saavutettavien ja kohdennettujen kulttuuripalvelujen tarvetta.
- Kaupungin tiivistyminen vähentää vapailla markkinoilla olevia edullisia kulttuuritiloja.

Palveluverkon ja toiminnan tunnistetut kehittämistarpeet

Useilla kaupungin avustusyhteisöillä on vakavia tilahaasteita. Esimerkiksi valtionosuusteatteri Ahaa Teatteri etsii uusia tiloja, Suomen lastenkirjainstituutin tilat ovat menossa peruskorjaukseen, Sorin sirkuksen toiminta ei mahdu nykyisiin tiloihin, musiikkioppilaitosten tilahaasteet kaipaavat ratkaisua ja Tampereen teatterin ja Tampereen työväen teatterin peruskorjaukset ovat ajankohtaisia.

Museoiden ja kokoelmakeskuksen tilat ovat tulossa käyttökänsä päähän ja nykyiset tilat asettavat haasteita työntekijä- ja teosturvallisuudelle. Vetovoimaisimpien näyttelyiden asiakasmäärät eivät mahdu nykyisiin tiloihin ja museokaupungin potentiaalia ei saavuteta nykyisillä tiloilla.

Kulttuuritilojen nykytila ja tulevaisuuden tarpeet -selvityksessä on tunnistettu tarve taiteilijoiden työtiloille, esittävien taiteiden vapaan kentän harjoitus- ja esiintymistiloille sekä yhdistysten tiloille. Erityisesti esittävien taiteiden tilakysymykset ovat ratkaisematta. Alueen esittävien taiteiden vapaan kentän taiteilijoiden kollektiivi on tehnyt kaupungille esityksen tilatarpeista.

Vuoreksen kirjaston perustamiselle on tuoreen väestösuunnitteen ja kirjastoverkkosuunnitelman mukaan tarve. Tamperelaisien hyvinvointi -kyselyssä 2021 tuli Vuoreksen kohdalla useita mainintoja kirjastosta. Omatoimikirjasto tarjoaisi saavutettavana lähipalveluna pääsyn aineistoihin sekä tilaa työskentelyyn, opiskeluun ja tapahtumille.

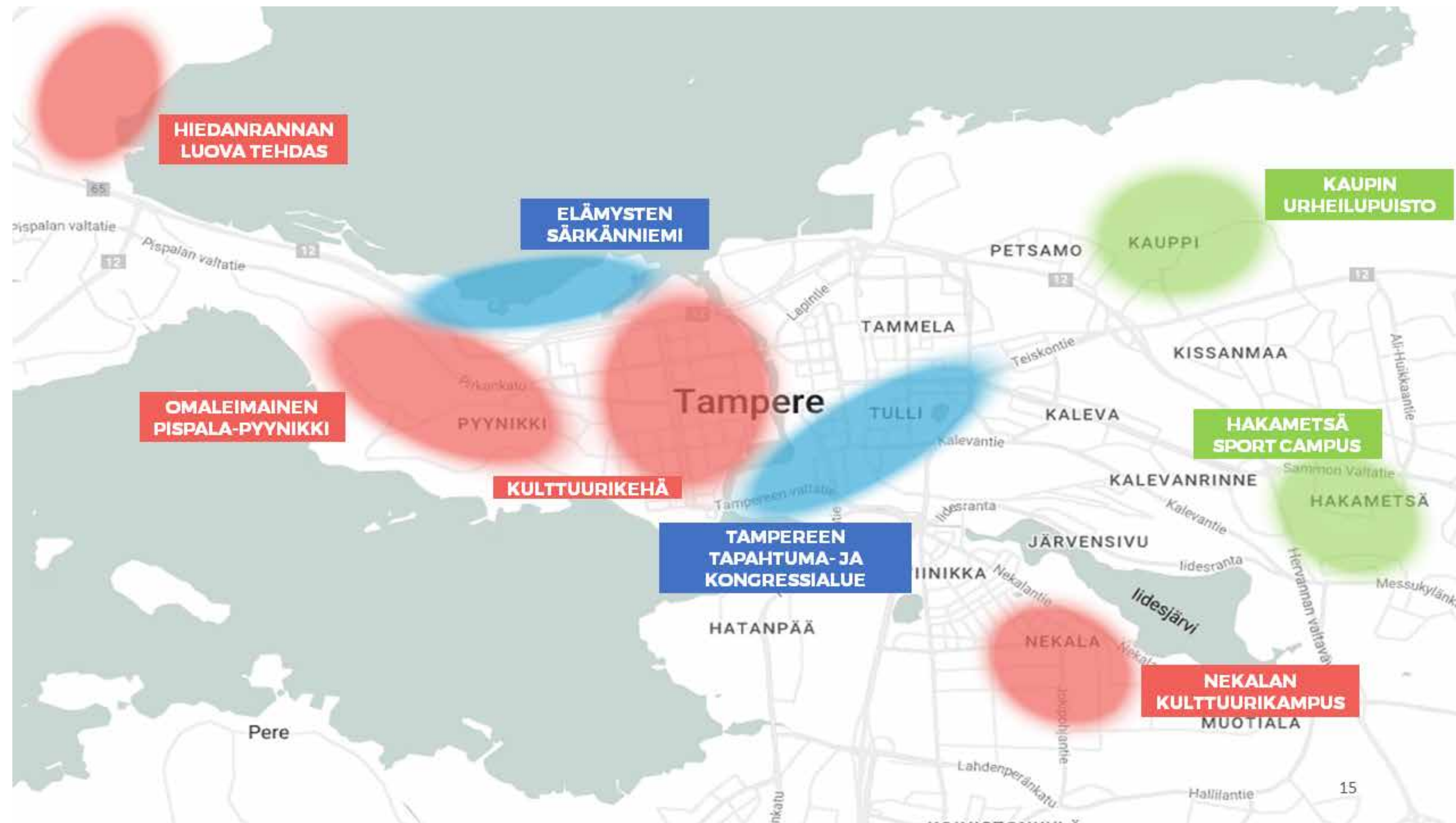
Asuinalueilla on tarpeita yhteisöjen kokoontumis- ja tapahtumatiloihin.

OSA 3

Palveluverkko 2035

Visio: Tampereen kulttuurin ja elämysten alueet

- Kulttuurikeskittymä
- Elämys- ja viihdekohte
- Urheilukohte

Visiossa keskeiset kulttuurikeskittymät muodostavat muiden elämys-, viihde- ja urheilukohteiden kanssa tasapainoisen ja vetovoimaisen kokonaisuuden.

Jalkautuvat ja alueelliset palvelut täydentävät keskittymien tarjontaa.

Palveluverkon tavoitteet ja keskeiset hankkeet

Tulevaisuuden edelläkävijyyttä: Miljoonan kävijän museokaupunki

Tampereella on edellytykset yltää kansainvälisesti merkittäväksi museo-kaupungiksi. Tampereen alueen yksityisissä ja kaupungin omistamissa museoissa vieraili vuonna 2019 yhteensä 761 415 kävijää. Sisältöjen ja markkinoinnin kehittämisen sekä uudisrakennushankkeiden myötä tavoitteena on miljoona vuotuista museokävijää vuosikymmenen loppuun mennessä. Museot kytkeytyvät vahvasti osaksi kaupungin brändiä ja erityisesti läntisen keskustan vetovoimaa.

Kokoelmakeskuksen perusparannus

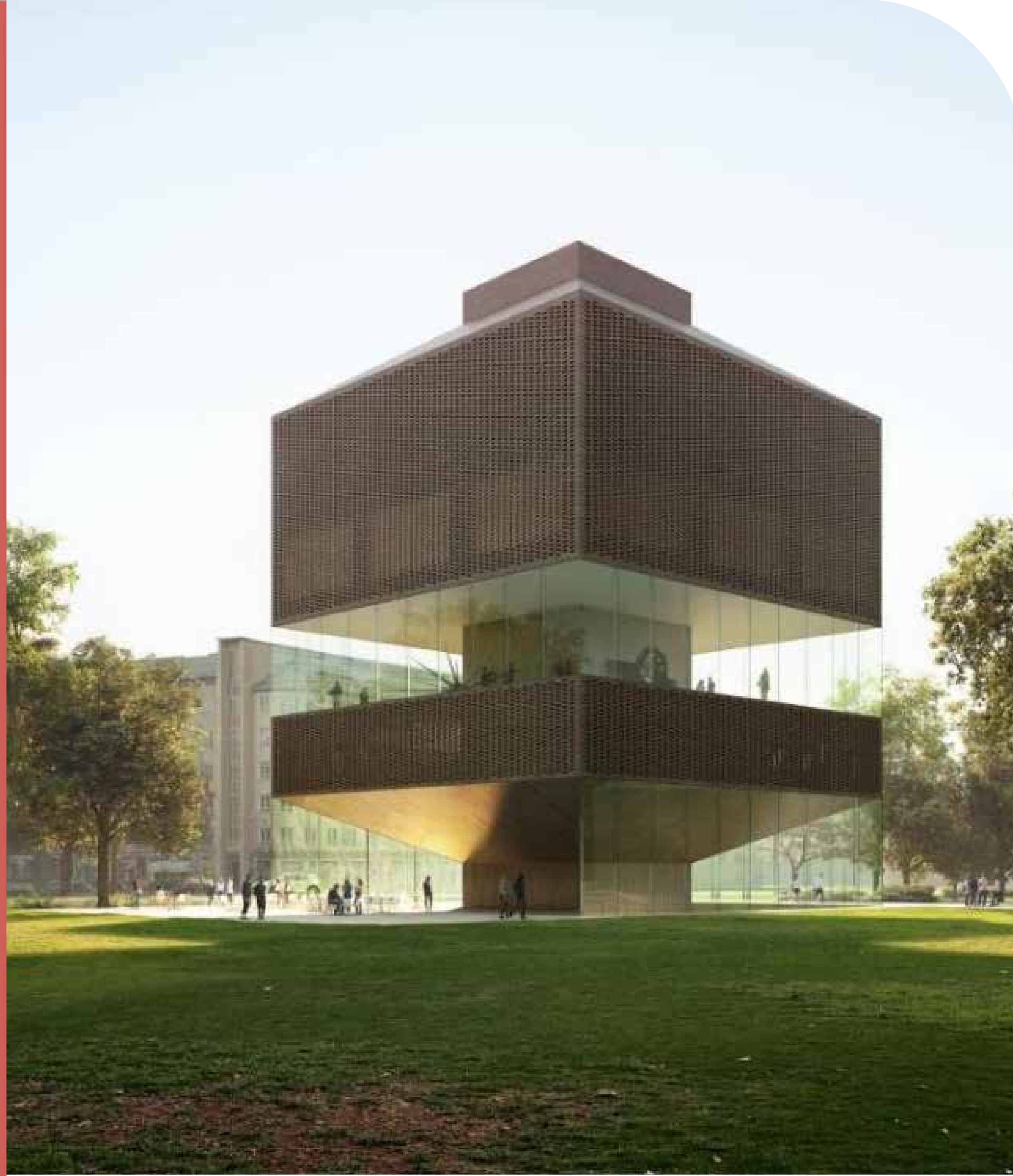
Kokoelmat ovat museoiden toiminnan ja Tampereen kulttuurihistorian perusta. Kokoelmakeskukseen on keskitetty museokokoelmien säilytys sekä kokoelmista vastaavan henkilöstön toimitilat, muun muassa konservointilaitokset. Kokoelmakeskuksessa säilytettävä museoesine- ja taideteosmäärä on yhteensä noin 375 000. Nykyisen kokoelmakeskuksen peruskorjauksen aikana tehdyt virheet saattavat kokoelmien säilymisen vaaraan.

Käynnissä olevassa tarveselvityksessä on tunnistettu vaihtoehtoisia etenemistapoja ja niiden vaikutuksia:

- Laaja perusparannus sekä laajennusosat työtiloille ja kokoelmille
- Laaja perusparannus ilman laajennusosia
- Rajatut korjaustoimenpiteet ja laajennus työtiloille
- Uudisrakennus
- Kokoelmien hajauttaminen eri varastoihin

Tarveselvitys kustannusvaikutuksineen tuodaan kaupunginhallitukseen 2024 aikana.

Tampereen taide- museon perusparannus ja uudisrakennus Siilo

Tampereen taidemuseon perusparannus ja uudisrakennus turvaavat toiminnan jatkon ja nostavat museon toiminnan uudelle tasolle. Tavoitteena on yli 150 000 kävijää vuodessa.

- Tarveselvitys on hyväksytty.
- Nykyisten kiinteistöjen peruskorjaus + 4000 lisäneliötä ja 2100 m² maanalaisia tiloja.
- Kustannusarvio noin 26,8 milj. € (uudisrakennus) + 6,5 milj. € (perusparannus)
- Mahdollistaa Finlaysonilta vuokratuista varasto- ja toimistotiloista luopumisen.
- Hanke odottaa Pyynekintorin ympäristön kaavaehdotuksen etenemistä.

Sara Hildénin taidemu- seon uudisrakennus

Sara Hildénin taidemuseon uudisrakennus turvaa toiminnan jatkon ja nostaa museon toiminnan uudelle tasolle. Tavoitteena on yli 150 000 kävijää vuodessa.

- Tarveselvitys on hyväksytty.
- Uudisrakennuksen alustava laajuustieto 5 670 brm² / 4 000 hym².
- Kustannusarvio noin 34 milj. €, josta kaupungin osuus noin puolet.
- Nykyisen kiinteistön käyttötarkoitusta ei ole määritelty.
- Hanke odottaa kaavaehdotuksen etenemistä.

Kulttuurikehä

Museot muodostavat yhdessä läntisen keskustan muiden kulttuuritoimijoiden kanssa yhtenäisen kulttuurialueen, Kulttuurikehän.

Reitistö, brändi ja toimintamalli rakentuu tulevina vuosina.

Tekevät yhteisöt: Luovien ihmisten koti

Elävä ja monipuolinen kulttuurikaupunki syntyy sen tekijöistä. Alueen kulttuuritoimijat synnyttävät Tampereelle kiinnostavia kulttuurisisältöjä, joiden ympärille kehittyy yhteisöjä, työtä, vetovoimaisia kulttuurikohteita ja lopulta myös Tampereen tarina. Tulevaisuuden painopiste on elämys-
talouden ekosysteemin kehittämisessä ja luovien alojen työllisyyden kas-
vussa.

Nekalan koulun muuttaminen kulttuurin tiloiksi

Nekalan koulurakennuksen sisäilmaremontti ja tilojen luovuttaminen kulttuurikeskuskäyttöön varmistaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistön säilymisen ja on konkreettinen ensiaskel kulttuurialan toimijoiden tilahaasteiden ratkaisemiseksi.

Hanke on Nekalan asukkaiden ylpeydenaihe. Nekalan alueen asukkailta saaduissa palautteissa (asukasilta 2.11.2021) korostuivat toiveet yhteisöllisestä tilasta tapahtumille, oleskelulle ja omalle tekemiselle ja työskentelylle, sekä toiveet kirjastosta lasten turvallisenä läksyjenteko- ja ajanviettopaikkana.

- Hankesuunnitelma hyväksytty 1/2023. Toteutussuunnittelu käynnissä.
- Hanke keskittyy tilojen terveysturvalliseksi saattamiseen.
- Laajuus 4 680 hym²
  - kirjasto 280 m²
  - Tampereen seudun työväenopisto 310 m²
  - kulttuuritoimijoille kompensoidulla hinnalla vuokrattavat tilat 2 910 m²
  - Aulatilat 1 280 m²
- Kustannusarvio 11,2 milj. €
- Toiminnan suunniteltu käynnistyminen alkuvuodesta 2026.

Hiedanrannan luova tehdas

Hiedanranta tarjoaa ainutlaatuiset mahdollisuudet kansainvälisesti kiinnostavan kulttuurikeskittymän kehittämiseksi. Visiossa julkisesti tuotetut ja tuetut kulttuuritilat nivoutuvat saumattomasti yhteen yksityisten kulttuuritilojen kanssa luoden olosuhteet elämystalouden ekosysteemin, innovaatioiden ja palveluliiketoiminnan syntymiselle. Hiedanrannassa kulttuuri luo työtä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja on kaupunginosan kehittämisen ajuri.

- Hiedanrannan kehitysohjelmassa, Elämystalouden kehitysohjelmassa ja pormestariohjelmassa on asetettu tavoitteita alueen kulttuuritilojen kehittämiseksi.
- Konseptointityö on käynnistynyt tammikuussa ulkoisen rahoituksen turvin osana Elämystalouden kehitysohjelmaa.
- Kevään aikana selvitetään keskeisten avaintoimijoiden tarpeita ja mahdollisuuksia.
- Toteutuessaan yhteistyökonsepti ratkaisisi kumppaneiden tilahaasteita ja mahdollistaisi tehokkaamman tilojen yhteiskäytön.
- Hankkeella voitaisiin vastata erityisesti esittävien taiteiden vapaan kentän tilatarpeisiin ja nostaa toimintaa uudelle tasolle.

Hiedanrannan mahdollisuuksia kulttuurin ja luovien alojen ekosysteemille

Julkiset palvelut / tuetut palvelut / markkinaehtoisesti toimivat

Musiikkioppilaitokset

Tampereen tavoitteena on turvata ja kehittää esittävien taiteiden koulutuspolku muskarista maisteriksi. Tällä hetkellä musiikkioppilaitosten toiminnallisiin ja tilallisiin haasteisiin etsitään muun muassa seuraavia ratkaisuja:

Vaihtoehto 1: Tampereen konservatorion konservatoriorakennuksen kunnostaminen musiikin ja taiteen perusopetuksen sekä II-asteen opetuksen tilaksi

- Konservatorion taiteen perusopetus
- Konservatorion II-asteen musiikin- ja mahdollisesti tanssinopetus
- Pirkanmaan musiikkiopiston toiminta
- Lukiotoiminnan mahdollistava päiväkäyttö

Vaihtoehto 2: Musiikin ja taiteen perusopetuksen tilojen rakentaminen osaksi Hiedanrannan Luovan tehtaan toimintaa

- Synergiaedut muiden toimijoiden kanssa
- Pirkanmaan musiikkiopistolla lisäksi alueellista toimintaa

Vaihtoehtojen kustannusvaikutuksia käydään läpi tilaomaisuuden hallinnan kanssa. Kummassakin vaihtoehdossa kaupungin on mahdollista luopua PMO:lle osoitetuista kaupungin omistamista rakennuksista:

- De Gamlas Hem - Rakennus voidaan myydä peruskorjauksen kuntoisena (peruskorjausarvio 5,5 M€)
- Kurila - Voidaan myydä uudisrakennustuotantoon

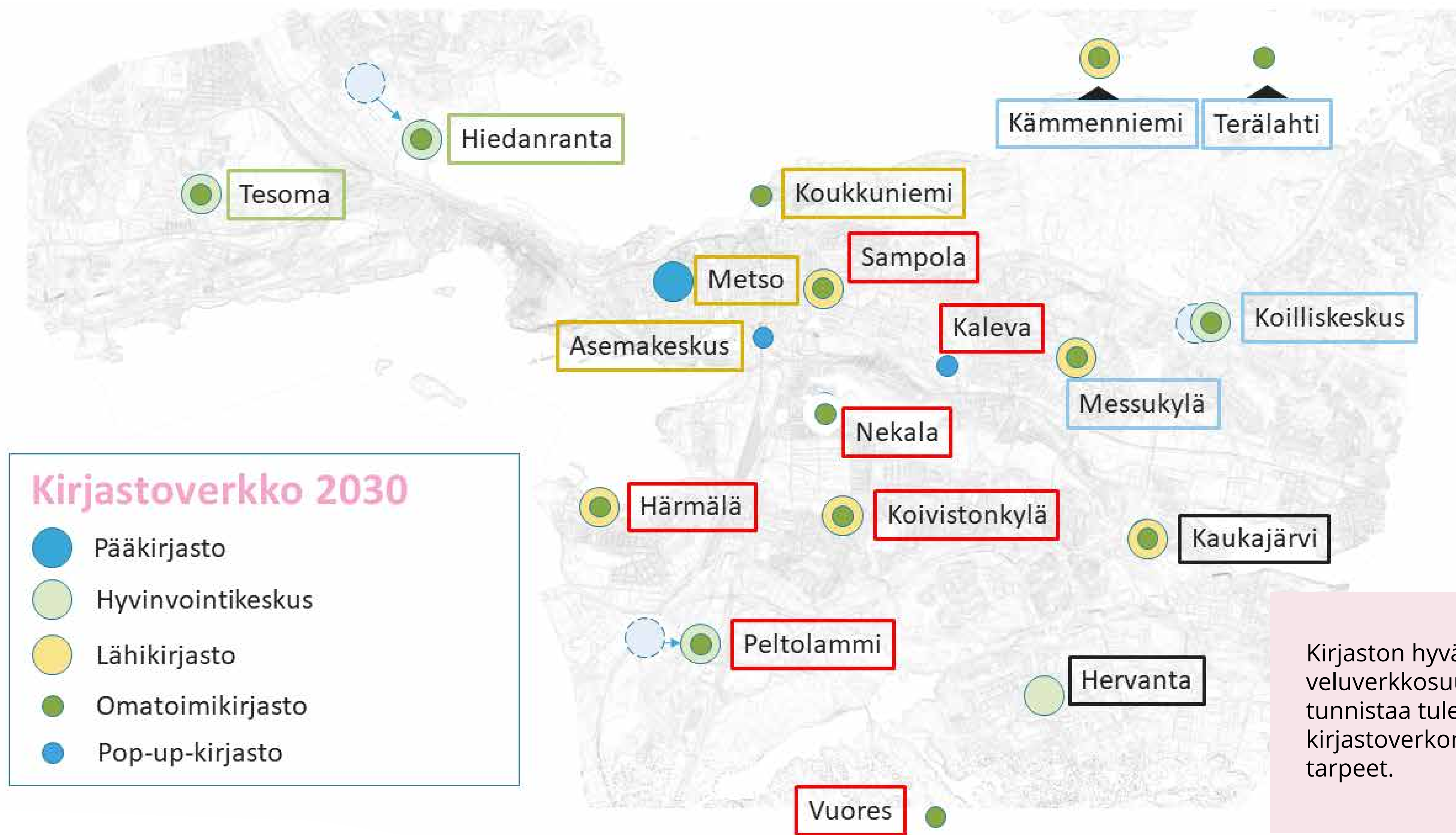
Yhdenvertaiset yksilöt: Saavutettavat lähipalvelut

Asukkaat arvostavat saavutettavia lähipalveluita. Erityisesti lapsiperheille, ikäihmisille ja asukasryhmille halutaan turvata yhteisöllisiä kulttuurikokemuksia asuinalueilla kunkin alueen erityispiirteet huomioiden. Alueellisen työn kivijalka ovat kirjastot, hyvinvointikeskukset, nuoriso- ja koulutilojen monikäyttöisyys sekä erilaiset olemassa olevat jalkautuvat kulttuuripalvelut.

Kulttuurin aluetyön visio

Kirjaston palveluverkko

Kirjaston hyväksytty palveluverkkosuunnitelma tunnistaa tulevaisuuden kirjastoverkon kehittämistarpeet.

Kirjaston keskeisimmät tilahankkeet

Vuoreksen omatoimikirjasto

Vuores on 2040 väestösuunnitteen mukaan kaupungin 4. suurin kaupunginosa. Vuoreksen koululle v. 2017 suunniteltu kirjasto tuo kirjastopalvelut yhä kasvavan asuinalueen asukkaille ja vahvan lukutaitotyön tuen koulun oppilaille.

Peltolammin hyvinvointikeskuksen kirjasto

Peltolammin hyvinvointikeskuksen hankesuunnitelmatyö on käynnissä. Koulun ja päiväkodin yhteyteen suunniteltu n. 1000 m² kirjasto tarjoaa monipuoliset kirjastopalvelut osana uutta palvelukeskittymää.

Hervannan K-rakennuksen peruskorjaus

Hervannan kirjastorakennuksen peruskorjauksen yhteydessä kirjasto siirtyy kokonaisuudessaan 2. kerrokseen ja luopuu pohjakerroksen tiloista. Kirjastopalvelut on tärkeä osa alueen sosiaalisen turvallisuuden, yhteisöllisen toiminnan ja hyvinvoinnin edistämistä.

Hiedanrannan kirjasto osana kulttuurikeskusta

Kirjastoverkkoselvityksessä Lielahden kirjasto on suunniteltu siirrettäväksi keskeiseksi osaksi Hiedanrannan kulttuurikeskusta.

Kaukajärven kirjasto

Kaukajärven koulurakennuksen kaavasuunnittelussa otetaan huomioon mahdollisuus siirtää kirjaston tilat osaksi koulurakennusta.

Koilliskeskuksen uusi kirjasto

Linnainmaan ja Alasjärven uuden asuinalueen kehittyessä palvelutarve alueella kasvaa. Nykyisen kauppakeskuksen tila on osoitautunut toimimattomaksi, ja tila on riittämätön nykyisillekin asiakasmäärille

Kirjastot mahdollistavat matalan kynnyksen kulttuuri-, harrastus- ja tapahtumatoimintaa sekä tarjoavat yhteisölliset ja osallisuutta edistävät varattavat tilat lähellä asukkaita.

Aikataulu ja kustannukset

Strategian mukaiset, palvelutasoa parantavat hankkeet

	Investointi	Neliöt	Arvio käyttöönotto- vuodesta
Vuoreksen kirjasto	100 000 €	235 m ²	2024
Nekalan koulun muuttaminen kulttuuritiloiksi	11 200 000 €	4 680 m ²	2026
Kirjasto, Peltolammin hyvinvointikeskus	2 500 000 €	1 365 m ²	2027
Sara Hildénin taidemuseon uudisrakennus (kaupungin osuus)	18 000 000 €	4 665 m ²	2028-
Hiedanrannan kirjasto osana Luovaa tehdasta	7 500 000 €	1 000 m ²	-2034
Tampereen taidemuseon uudisrakennus	26 791 000 €	6 100 m ²	2029
Hiedanrannan Luova tehdas (ei sis. kirjasto)	?	?	2030
Kirjasto, Koilliskeskus	2 500 000 €	1 000 m ²	2035-

Kiinteistön kuntoon liittyvät hankkeet

	Investointi	Neliöt	Arvio käyttöönotto- vuodesta
Musiikkioppilaitosten tilahankkeet	?	6 000 m ²	?
Tampere-talon perusparannushankkeet	37 400 000 €	31 718 m ²	-2032
Kulttuuritalo Laikun julkisivun perusparannus	1 300 000 €	2 652 m ²	2024
Takahuhdin taidekeskuksen perusparannus	3 700 000 €	1 234 m ²	2025
Kurpitsatalo	400 000 €	80 m ²	2025
Hervannan toimintakeskuksen K -perusparannus	1 900 000 €	1 820 m ²	2026
Sampola, työväenopiston tilojen perusparannus	6 000 000 €	4 407 m ²	2026
Tullikamarin perusparannus	10 610 000 €	2 125 m ²	2026
Kokoelmakeskuksen perusparannus	20 000 000 €	11 020 m ²	2028
Taidekeskus Mältinranta	1 500 000 €	1 280 m ²	2028
Tampereen taidemuseon perusparannus	6 544 000 €	1 387 m ²	2029
Hatanpään entinen pesularakennus, perusparannus	2 000 000 €	890 m ²	?
Tampere-talon korjaustyöt	4 200 000 €		2023 - 2035
Pienhankkeet kulttuuri, museot, kirjasto	22 500 000 €		2023 - 2035

Palveluverkosta poistuvaksi esitettävät kohteet

	Neliöt	Kokonaisvuokra	Vaikutus palveluihin	Vaikutukset kiinteistöön
Linnainmaan Koillis-keskus	1 171 m ²	333 318 €	Siirtyy uutteen hyvinvointikeskukseen	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Nekalan kirjaston väistötilat	161 m ²	96 216 €	Siirtyy osaksi Nekalan koulua	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Lielahतिकeskus	1 071 m ²	392 251 €	Siirtyy osaksi Hiedanrannan luovaa tehdasta	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Sara Hildénin taide-museo	2 453 m ²	312 885 €	Siirtyy uudisrakennukseen Finlaysonille	Kiinteistö jää Tampereen kaupungin omistukseen. Uutta käyttötarkoitusta etsitään.
Taidemuseon toimistotilat, TR1	523 m ²	107 266 €	Siirtyy osaksi Taidemuseon uudisrakennusta	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.
Työväenopiston paja-tilat, Onkiniemi	213 m ²	17 032 €	Siirtyy osaksi Nekalan koulua	Kiinteistöt luovutetaan Särkänniemen kehitysyritykselle uutta käyttötarkoitusta varten.
Sara Hildénin kuva-taidekoulu, Tredu	1026 m ²	85 229 €	Siirtyy takaisin osaksi Tammelan koulua	Tilat jäävät kaupungin omistukseen. Uusi käyttötarkoitus.
Koko kylän piha ry: Entisen Pyynikin sairaalan pesula-rakennus	129 m ²	4 800 €	Väliaikaiseksi sovittu toiminta päättyy.	Piha-aluetta kehitetään muuhun käyttötarkoitukseen.
Suomen Lastenkirjainstituutti (Pantintalo)	518 m ²	102 924 €	Siirtyy osaksi Hiedanrannan luovaa tehdasta	Vuokrasopimus päätetään ja kohteen hallinnasta luovutaan.

Lisäksi esitetty suunnitelma mahdollistaa seuraavista palveluverkon ulkopuolisista kiinteistöistä luopumisen

	Neliöt	Vaikutus toimintaan	Vaikutukset kiinteistöön
Onkiniemen trikootehdas	2277 m ²	Tilassa toimii 37 erillistä toimijaa. Käytössä olevista tiloista noin 40 % on vuokrattu pienyrittäjille, jotka etsivät uudet toimitilat vapailta markkinoilta. Kulttuuritoimijoista osalle voidaan löytää tilat Nekalan koululta valtuuston ponsipäätöksen mukaisesti. Kaikille korvaavat tilat eivät sovi. Merkittävä osa tehtaan toimijoista vastustaa aikeita tilasta luopumisesta.	Kaava mahdollistaa kiinteistön kehittämisen asumiseen ja kulttuuritoimintaan.
Villa Sakari	176 m ²	Tiloissa toimiville bändeille tarjotaan tiloja Nekalan koululta. Nekalan lopullinen konsepti määrittelee löydetäänkö tilat kaikille vai siirtyykö osa toimijoista vapaille markkinoille.	Kiinteistö myydään.

Yhteenveto

Alustava investointitarve yhteensä 2023-2035*

186 645 000 €

* Ei sisällä musiikkioppilaitosten tai Hiedanrannan tiloja

	2022	2035
Asukasmäärä	249 060	286 342
Palveluverkko m ²	111 390 m ² **	122 872 m ² ***
m ² / 100 asukasta	44,7 m ²	42,9 m ²
Vuokrakulut €	19 478 796 €	Ei voida vielä arvioida
Asiakasmäärä (2019)	4 200 000	> 5 000 000

**2022 sisältää vertailtavuuden vuoksi Onkiniemen ja Villa Sakarin kulttuurikäytössä olevat tilat (n. 2400m²).

*** Ei sisällä Hiedanrantaa

Kiitos!